

L'AGRICULTURA EN LES ALQUERIES ISLÀMIQUES (SEGLES XI-XIII)

L'agricultura era una de les principals activitats dels invasors musulmans, cultivaven les terres de secà i de regadiu, però en el lloc on tenim el nostre assentament musulmà, els cultius eren exclusius de secà, encara que és possible que utilitzaren els bancals colindants al pou i a les cases per la sembra de llavors que haguessen de regar constantment, fins arribar les plantes a la maduresa necessària per ser trasplantades als horts i bancals que anaven transformant i habilitant per plantar.

1) Però en un principi, la primera activitat que devien desenvolupar els habitants d'aquesta alqueria islàmica degué ser la ramaderia, el pastoreig de ramats d'ovelles i cabres; opine que aquest era el motiu principal d'aquest assentament, la busca de pastures i aigua per als ramats.

2) L'activitat agrícola seria secundària habilitant horts en zones fresques, plantant cultius de temporada i es dedicaria a l'autoconsum.

3) Posteriorment, durant alguns anys, evolucionarien en plantar grans finques de cereals, i a les vores plantarien diversos arbres fruiters, majoritàriament figueres.

4) La següent evolució seria de plantar camps d'arbres intercalant a enmig cultius de cereals i de llegums.

5) Ens trobem davant una cultura de tribus berebers típica de zones semiàrides nordafricanes, on el tipus de família més comú és el de "tribu patrilocal estesa", que agrupa un patriarca, els seus fills no casats i els fills varons casats amb les dones i els seus descendents.

CONREUS D'AUTOCONSUM:

Llegums: faves, guixes, cigrons, bajoques.

Fruites: figues, olives, raïm, panses, codonys, cireres, pomes, magranes, melons

Verdures: bledes, naps, raves, cebes, alls, porros, api, cardets, cogombres, carbasses.

Animals: ovella, cabra i caça.

Espècies: safrà.

Altres: mel, formatge, llet.

LA CERÀMICA ISLÀMICA

El 10 de octubre de l'any 1996 vaig dipositar en el Servei d'Investigacions Arqueològiques i Prehistòriques de la Diputació de Castelló un conjunt de fragments de ceràmiques islàmiques que vaig trobar en la superfície de forma causal, arastrades i tretes pels arrossegaments pluvials i

per les potes dels ramats d'ovelles.

L'INVENTARI QUE VA ANOTAR L'ARQUEÒLEG ENCARREGAT DELS DIPÒSITS ,10-10-96:

ISLÀMIC:

- Fragments indeter. de ceràmica a torn, algun dels quals presenta decoració incisa.

- Fragments de vores d'olles.

- Fragments indeter. de nanses.

- Fragments de bases planes.

MODERNA:

- Fragments de ceràmica vidriada

ALTRES:

- Fragment indeter. d'escòria de ferro.

- Fragment indeter. de marbre.

ANÀLISI:

1) Les vores i les bases planes pertanyen a olles de cuinar al foc els aliments.

2) Les nanses eren redones, ovalades, planes i torsades salomòniques pertanyents totes a diversos cànters de portar líquids, especialment aigua; hi havia una vora de càntir de llavi triangular.

3) Un fragment és d'un bol de vernís blanc.

4) L'escòria de fundició de ferro sol ser habitual en assentaments islàmics.

5) Les ceràmiques indet. pertanyen a fabricacions de tipus d'envasos tradicionals comuns islàmics, a mà i a torn.

6) S'aprecien restes de parets de pedra, basaments d'habitatges.

7) Per altres indrets pròxims dispersos es poden vore més fragments ceràmics similars i escòries de fundició de ferro, fragments de moledera d'arenisca, però tot en un nombre molt reduït de materials; tots pertanyien a humils assentaments molt pobres.

CONCLUSIONS FINALS:

1) Sense cap dubte, ens trobem davant d'un tipus d'ocupació i d'utilització d'un subministrament d'aigua que permet l'explotació d'un territori per un clan familiar d'origen musulmà-islàmic.

2) Aquests nòmades invasors podem assimilarlos culturalment als actuals tuaregs-berebers; tenen una mescla racial negra i àrab, i viuen a l'Àfrica del Nord i al sud de l'Atlas, Sàhara, Líbia, Níger, Malí, Argèlia....., organitzats en tribus i clans, sota l'autoritat d'un cap, s'agrupen en confederacions que dominen una àrea determinada.

3) El patriarca o cap dominant viuria al costat del pou, on podia controlar el recursos hídrics, agro-